Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0198

2024 m. Europos Parlamento rinkimų rezultatų apžvalga

2025 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2024 m. Europos Parlamento rinkimų rezultatų apžvalgos (2025/2012(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (ES sutartis), ypač į jos 10 ir 14 straipsnius ir 17 straipsnio 7 dalį,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 20 ir 22 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 21 ir 39 straipsnius ir 52 straipsnio 1 dalį,

– atsižvelgdamas į Deklaraciją dėl Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnio 6 ir 7 dalių, pridėtą prie Tarpvyriausybinės konferencijos, kurioje priimta Lisabonos sutartis, baigiamojo akto,

– atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, ypač į jo 25 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvenciją (JT ANTK), ypač į jos 29 straipsnį,

– atsižvelgdamas į 1993 m. gruodžio 6 d. Tarybos direktyvą 93/109/EB, nustatančią išsamias priemones Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems šios valstybės piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus[1],

– atsižvelgdamas į 2018 m. liepos 13 d. Tarybos sprendimą (ES, Euratomas) 2018/994, kuriuo iš dalies keičiamas prie 1976 m. rugsėjo 20 d. Tarybos sprendimo 76/787/EAPB, EEB, Euratomas

[1] OL L 329, 1993 12 30, p. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1993/109/oj.

pridėtas Aktas dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise[1],

– atsižvelgdamas į 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo[2],

– atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 15 d. priimtus Europos Parlamento pakeitimus dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo[3],

– atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio 25 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria nustatoma išsami Sąjungos piliečių, gyvenančių valstybėje narėje ir neturinčių jos pilietybės, naudojimosi teise balsuoti ir kandidatuoti Europos Parlamento rinkimuose tvarka (COM(2021)0732),

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/900 dėl politinės reklamos skaidrumo ir atrankiojo adresavimo[4],

– atsižvelgdamas į 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas)[5],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES) 2016/797 ir (ES) 2020/1828 (Dirbtinio intelekto aktas)[6],

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 13 d. Europos Parlamento ir Europos regionų komiteto bendradarbiavimo susitarimą,

---

1 OL L 178, 2018 7 16, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj.
2 OL L 317, 2014 11 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1141/oj.
3 OL C 125, 2023 4 5, p. 485.
4 OL L, 2024/900, 2024 3 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj.
5 OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.
6 OL L, 2024/1689, 2024 7 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

– atsižvelgdamas į 2024 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Europos regionų komiteto susitarimo memorandumą dėl bendradarbiavimo rengiantis 2024 m. rinkimams,

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. gegužės 3 d. poziciją dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise, kuriuo panaikinamas Tarybos sprendimas 76/787/EAPB, EEB, Euratomas, ir prie to sprendimo pridėto Akto dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise[1],

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 26 d. rezoliuciją „EP rinkimų rezultatų apžvalga“[2],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. gruodžio 12 d. rezoliuciją dėl 2024 m. Europos Parlamento rinkimų[3],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. lapkričio 27 d. sprendimą dėl Komisijos rinkimų[4],

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 3 d. Komisijos komunikatą „Europos demokratijos veiksmų planas“ (COM(2020)0790) ir Komisijos vėlesnį 2023 m. gruodžio mėn. demokratijos gynimo dokumentų rinkinį,

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. gruodžio 18 d. sprendimą dėl Specialiojo komiteto Europos demokratijos skydo klausimais sudarymo ir jo pareigų, narių skaičiaus ir įgaliojimų laiko nustatymo[5],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. lapkričio 22 d. rezoliuciją dėl Europos Parlamento pasiūlymų dėl Sutarčių keitimo[6],

– atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės mėn. ataskaitą dėl galutinių Konferencijos dėl Europos ateities rezultatų,

– atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 30 d. Komisijos plėtros dokumentų rinkinį,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

---

1 OL C 465, 2022 12 6, p. 171.
2 OL C 425, 2021 10 20, p. 98.
3 OL C, C/2024/4160, 2024 8 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4160/oj.
4 OL C, C/2025/1811, 2025 4 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1811/oj.
5 OL C, C/2025/1981, 2025 4 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1981/oj.
6 OL C, C/2024/4216, 2024 7 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.

– atsižvelgdamas į Konstitucinių reikalų komiteto pranešimą (A10-0156/2025),

A. kadangi 2024 m. Europos Parlamento rinkimuose užregistruotas aukščiausias rinkėjų aktyvumas per pastaruosius 25 metus Europos Parlamento rinkimuose, t. y. 50,74 proc. rinkėjų (šiek tiek daugiau nei 2019 m. (50,66 proc.)), o tai yra teigiamas ir svarbus ženklas, kad ES piliečiai domisi ES reikalais; kadangi aktyvumo rodikliai valstybėse narėse labai skyrėsi – nuo 89,01 proc. iki 21,35 proc., tai rodo, kad reikia nuolatinių politinių investicijų į aktyvumą rinkimuose visoje ES;

B. kadangi 2024 m. Europos Parlamento rinkimai vyko kartu su parlamento rinkimais dviejose valstybėse narėse, vietos ir regioniniais rinkimais aštuoniose valstybėse narėse ir referendumu vienoje valstybėje narėje;

C. kadangi daugumoje valstybių narių buvo užfiksuotas didesnis rinkėjų aktyvumas, palyginti su ankstesniais Europos Parlamento rinkimais;

D. kadangi keliose valstybėse narėse buvo išplėstos visuotinės rinkimų teisės: amžiaus cenzas sumažintas iki 16 metų, todėl balsuoti galėjo iš viso dar du milijonai reikalavimus atitinkančių rinkėjų, jaunesnių nei 18 metų; kadangi kai kurios valstybės narės sumažino kandidatų amžiaus cenzą iki 18 metų, o kitose jis išliko 25 metai; kadangi iš viso pirmą kartą balsavo iki 25 mln. jaunuolių;

E. kadangi, remiantis „Eurobarometro“ apklausa po rinkimų, jaunimo (iki 25 metų amžiaus) aktyvumas Europos Parlamento rinkimuose, palyginti su 2019 m. rinkimais, sumažėjo 6 proc., t. y. nuo 42 proc. 2019 m. iki 36 proc. 2024 m.; kadangi jaunimo aktyvumas ateinančiais metais turėtų išlikti pagrindiniu politinių pastangų centru;

F. kadangi trūksta vienodų ir išsamių duomenų apie pažeidžiamų grupių aktyvumą arba alternatyvių balsavimo metodų naudojimą; kadangi nacionalinės duomenų, susijusių su Europos Parlamento rinkimais, rinkimo sistemos turėtų būti toliau derinamos, taip siekiant padėti priimti įrodymais pagrįstus politinius sprendimus ES lygmeniu;

G. kadangi į balsavimo biuletenius buvo įtraukta apie 18 400 kandidatų ir 490 kandidatų sąrašų, o kampanijos visose valstybėse narėse vyko pagal skirtingą rinkimų tvarką, iš esmės reglamentuojamą valstybių narių nacionalinėmis nuostatomis; kadangi kandidatų registracijos ir kampanijų laikotarpio trukmė svyravo nuo kelių mėnesių iki kelių savaičių; kadangi devyniose valstybėse narėse nebuvo įmanoma teikti nepriklausomos individualios kandidatūros;

H. kadangi valstybėse narėse balsavimo ir kandidatavimo teisių reguliavimo metodai ir apribojimai vis dar labai skiriasi; kadangi dar

reikia užbaigti svarbias reformas, kuriomis siekiama suderinti rinkimų taisykles ir procedūras visoje Sąjungoje;

I. kadangi iš naujausios „Eurobarometro“ apklausos matyti, kad priežastys, dėl kurių piliečiai balsavo 2024 m. Europos Parlamento rinkimuose, buvo susijusios su bendrais Europos klausimais, pvz., pragyvenimo išlaidomis, ekonomika, migracija, teisine valstybe ir klimato kaita; kadangi nacionalinėse diskusijose šie klausimai dažnai aptariami tik nacionalinės politikos požiūriu; kadangi politinės partijos ir kandidatai privalo tinkamai informuoti piliečius apie politinį atsaką ir valdymą ES lygmeniu, įskaitant piliečių informavimą apie Europos politines partijas ir frakcijas, su kuriomis jie susiję Parlamente;

J. kadangi, nesant centralizuoto Europos rinkėjų registro, valstybėms narėms vis dar sunku keistis duomenimis apie galimus daugkartinius įrašus, be kita ko, dėl to, kad nėra duomenų apie dvigubą pilietybę;

K. kadangi specialiomis priemonėmis skatinamas nepakankamai atstovaujamų ir pažeidžiamų grupių dalyvavimas rinkimuose ir atstovavimas joms; kadangi 11 valstybių narių yra priėmusios teisės aktus dėl moterims taikomos kvotos;

L. kadangi apie 11 mln. ES piliečių, gyvenančių kitoje valstybėje narėje, turėjo teisę balsuoti savo gyvenamojoje šalyje; kadangi jiems vis dar kyla administracinių kliūčių, trukdančių dalyvauti rinkimuose gyvenamosios vietos šalyje; kadangi Taryba ignoravo 2023 m. vasario 14 d. Parlamento poziciją, kuria buvo siekiama šalinti šias kliūtis;

M. kadangi sveikos demokratijos bruožas yra rinkėjų galimybės susipažinti su įvairiomis idėjomis, požiūriais ir informacija; kadangi žodžio laisvė užtikrina, kad kandidatai, partijos, žiniasklaida ir piliečiai galėtų laisvai reikšti nuomonę, diskutuoti apie politiką ir dalytis faktais – tai padeda rinkėjams priimti informacija pagrįstus sprendimus;

N. kadangi dezinformacija neigiamai veikia sveikas politines diskusijas; kadangi dėl dezinformacijos sklidimo, taip pat ir socialinėje žiniasklaidoje, bet ne tik joje, ir toliau didėja sisteminė grėsmė Europos rinkimų ir demokratiniams procesams; kadangi Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras ir pradėjo vykdyti tyrimus dėl tam tikrų didelių interneto platformų, be kita ko, susijusius su apgaulinga politine reklama ir nepakankama turinio stebėsena bei moderavimu, nes nebuvo paskirti nacionaliniai skaitmeninių paslaugų koordinatoriai arba atitinkamoms įstaigoms nebuvo suteikti įgaliojimai vykdyti užduotis, kurias reikalaujama atlikti pagal Skaitmeninių paslaugų aktą (SPA); kadangi visų pirma socialinės žiniasklaidos platforma „X“ (anksčiau – „Twitter“) ir jos savininkas Elon Musk, vykdydami įmonių politiką ir komunikaciją, ir toliau atvirai nepaiso ES reguliavimo institucijų;

O. kadangi dauguma naujo Reglamento (ES) 2024/900 dėl politinės reklamos skaidrumo ir atrankiojo adresavimo nuostatų dar nebuvo įsigaliojusios vykstant Europos Parlamento rinkimams; kadangi tikimasi, jog šis reglamentas papildys SPA ir padidins ES atsparumą kišimuisi į rinkimus;

P. kadangi geresnis atstovavimas asmenims su negalia Parlamente yra labai svarbus siekiant sukurti iš tiesų įtraukią ir įvairialypę teisėkūros instituciją;

Q. kadangi jauni europiečiai sudaro 25 proc. visų ES gyventojų, o tik 10 proc. vietų Parlamente užima jaunesni nei 30 metų amžiaus nariai;

R. kadangi 2024 m. rinkimai rodo, kad atstovavimo moterims mastas Parlamente apskritai sumažėjo: dabar moterys užima maždaug 38,6 proc. vietų, o 2019 m. užėmė 40 proc. vietų;

S. kadangi pastarojo meto geopolitiniai neramumai, įskaitant COVID-19 pandemiją, neišprovokuotą ir nepateisinamą Rusijos plataus masto agresijos karą prieš Ukrainą ir nerimą keliantį transatlantinių santykių pokytį, tapo dezinformacijos naratyvų katalizatoriais;

T. kadangi dėl būsimos plėtros reikės iš esmės reformuoti Sąjungos institucinę sąrangą, galbūt įtraukiant jos rinkimų sistemą; kadangi Sąjunga, kurią sudaro daugiau kaip 30 valstybių narių, gali būti svarbi ir nepriklausoma pasaulinio masto veikėja ir tinkamai veikti tik tuo atveju, jei jos sprendimų priėmimo procesas bus mažiau biurokratiškas ir veiksmingesnis bei formuojamas remiantis tikrai europine, tarpvalstybine bendra demokratine erdve;

Europos demokratija po 2024 m. Europos Parlamento rinkimų

1. primena, kad ES tinkamumas ir gebėjimas spręsti XXI amžiaus problemas savo piliečių vardu labai priklauso nuo gebėjimo palaikyti ir skatinti sveikas demokratines diskusijas, kartu užtikrinant ES rinkimų ir demokratinių procesų atsparumą bei sąžiningumą; pabrėžia, kad šie dalykai negali būti laikomi savaime suprantamais ir kad juos būtina stiprinti bei saugoti taikant nuoseklią politikos sistemą; yra įsitikinęs, kad šis darbas toli gražu nebaigtas ir kad reikia dėti daugiau politinių pastangų, taip siekiant paskatinti dalyvauti rinkimuose ir padaryti Sąjungą mažiau biurokratišką, demokratiškesnę ir veiksmingesnę priimant sprendimus;

2. palankiai vertina palyginti aukštą aktyvumą 10-uosiuose Europos Parlamento rinkimuose, kuriuose, palyginti su 2019 m. rinkimais, dalyvavo šiek tiek daugiau rinkėjų (iš viso – 50,74 proc.); yra įsitikinęs, kad šie skaičiai atspindi aktyvesnį visuomenės dalyvavimą Europos projekte ir didėjančią Parlamento svarbą bei jo poveikį kasdieniam piliečių gyvenimui; vis dėlto yra susirūpinęs dėl labai skirtingų valstybių narių dalyvavimo rodiklių ir tebėra pasiryžęs

stiprinti politines pastangas, kad būtų panaikintas atotrūkis ir padidintas visų grupių aktyvumas visoje ES;

3. palankiai vertina ES institucijų ir Europos transliuotojų sąjungos pastangas didinti kandidatų Europos Parlamento rinkimuose matomumą visame žemyne, be kita ko, rengiant didelio atgarsio sulaukusias visos Europos diskusijas, suburiant pagrindinius kandidatus iš įvairių politinių šeimų, taip pat diskusijas „dėl balsavimo skatinimo“, didinant Europos jaunimo informuotumą; palankiai vertina teigiamą savo institucinės komunikacijos strategijos, kuria buvo siekiama skleisti informaciją apie rinkimus pabrėžiant jų svarbą šūkiu „Balsuok, arba už tave nuspręs kiti!“, poveikį; mano, kad institucijų tarpusavio bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas su valstybių narių rinkimų institucijomis siekiant padidinti rinkėjų aktyvumą pagerėjo, ir įsipareigoja stiprinti atitinkamas koordinavimo pastangas; ragina toliau daug investuoti, kad būtų išplėsta šių kampanijų ir 2029 m. rinkimų transliacijų aprėptis; pabrėžia svarbų ir teigiamą Europos Parlamento ryšių biurų vaidmenį Europos Parlamento rinkimuose;

4. pabrėžia, kad kuriant Europos demus (gr. žmonių bendruomenes) ir bendrą demokratinę erdvę visų pirma reikia kultūros pokyčių, grindžiamų ilgalaike strategija ir tinkamais ištekliais Europos informuotumui ir pilietiškumui stiprinti, glaudžiai bendradarbiaujant su pilietine visuomene ir visuomenės suinteresuotaisiais subjektais; apgailestauja, kad valstybėse narėse vykdomos Europos Parlamento rinkimų kampanijos pernelyg dažnai vertinamos vien tik nacionalinės politikos požiūriu, nors šiose kampanijose ir aptariami bendri Europos klausimai; ragina nacionalines politines partijas ir kandidatus Europos Parlamento rinkimuose, taip pat nacionalines žiniasklaidos priemones tinkamai ir teisingai informuoti piliečius apie valdymą ES lygmeniu, be kita ko, apie Europos politines partijas ir Parlamento frakcijas, su kuriomis nacionalinės partijos yra susijusios; ragina nacionalines partijas šiuo klausimu aktyviau bendradarbiauti su kolegomis iš Europos ir pagerinti Europos matomumą; įsipareigoja sukurti tam palankią reglamentavimo aplinką;

5. pabrėžia, kad reikia labiau stengtis siekiant padidinti nepakankamai atstovaujamų grupių dalyvavimą Europos Parlamento rinkimuose; yra susirūpinęs dėl to, kad sumažėjo jaunimo aktyvumas, ir įsipareigoja dėti daugiau politinių pastangų, kad rinkimų kampanijų metu ši svarbi demografinė grupė būtų geriau pasiekiama; pažymi, kad jaunimo dalyvavimas kuriant ES ateitį yra labai svarbus; ragina valstybes nares priimti specialias politikos programas, kuriose būtų reglamentuojamos tiek balsavimo, tiek kandidatavimo galimybės, be kita ko, vykdant specialias informavimo kampanijas ir taikant alternatyvius balsavimo metodus, pvz., balsavimą paštu ir balsavimą pagal įgaliojimą; pripažįsta, jog, siekiant užtikrinti, kad kiekvienas pilietis turėtų lygias galimybes dalyvauti demokratiniame procese, reikia toliau daryti pažangą užtikrinant įtraukesnį rinkimų procesą;

pažymi, kad tik keli Europos Parlamento nariai priklauso tautinėms ir etninėms mažumoms, kurios valstybėse narėse oficialiai pripažįstamos mažumomis pagal jų konstitucines ar teisines sistemas ir atitinkamas Europos Tarybos priemones; pabrėžia, kad kova su rasizmu, diskriminacija ir atskirtimi yra pareiga, kylanti iš ES pagrindinių vertybių ir ES pagrindinių teisių chartijos; ragina valstybes nares ir nacionalines politines partijas, siekiant skatinti tikrą tokių mažumų, įskaitant romų bendruomenes, įtrauktį ir atstovavimą joms Europos Parlamento rinkimuose, savo iniciatyva imtis proporcingų priemonių, sykiu visapusiškai paisant nacionalinės konstitucinės tvarkos;

6. pabrėžia, kad rinkimai į Parlamentą Vengrijoje galbūt buvo nesąžiningi; todėl pabrėžia, jog ESBO Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro (ODIHR) rinkimų stebėjimo misijos galutinėje ataskaitoje[1] dėl 2022 m. balandžio 3 d. Vengrijoje vykusių parlamento rinkimų ir referendumo nustatyta, kad „nebuvo sudarytos visiems vienodos sąlygos“; pabrėžia, jog Vengrijos vyriausybei tenka atsakomybė už tai, kad būtų vėl laikomasi ES teisės ir ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų vertybių, ir reiškia didelį apgailestavimą dėl to, jog tai, kad ES nesiėmė ryžtingų veiksmų, prisidėjo prie demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių padėties Vengrijoje pašlijimo, o šalis, vertinant pagal atitinkamus rodiklius, tapo hibridiniu rinkiminės autokratijos režimu; reiškia susirūpinimą dėl kelių Vengrijos centrinės tyrimų prokuratūros prašymų panaikinti EP narių imunitetą;

7. pakartoja savo ilgalaikę nuomonę, jog būtina toliau reformuoti ir koreguoti ES rinkimų sistemą, kad Europos Parlamento rinkimai būtų demokratiškesni, atsparesni, įtraukesni ir tikrai europiniai; atkreipia dėmesį į keletą šiuo klausimu dar nepriimtų politikos iniciatyvų ir pakartoja savo raginimą ES Tarybai ir Europos Vadovų Tarybai konstruktyviai bendradarbiauti su Parlamentu siekiant rasti politinius sprendimus, kurie atitiktų ES piliečių interesus;

Institucijų ir rinkimų reformos

8. yra įsitikinęs, kad Europos Parlamento rinkimų reguliavimo sistemą reikia patikrinti ir atnaujinti, taip siekiant padidinti piliečių dalyvavimo rinkimuose rodiklį ir sumažinti reglamentavimo fragmentaciją tarp 27 valstybių narių, be kita ko, nustatant vieną bendrą balsavimo dieną ir vienodą amžiaus, kurio sulaukus galima balsuoti, cenzą; primena, jog tikimasi, kad Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2018/994, kaip ir keletas kitų pasiūlymų, pateiktų pagal dar nepriimtą 2022 m. gegužės 3 d. pasiūlymą dėl naujo rinkimų įstatymo, duos atitinkamų svarių teigiamų rezultatų; dar kartą ragina Tarybą konstruktyviai bendradarbiauti su Parlamentu, kad būtų

---

1 ODIHR rinkimų stebėjimo misijos galutinė ataskaita. Vengrija, 2022 m.

galima greitai patvirtinti šį dokumentą; primena, kad 26 iš 27 valstybių narių jau ratifikavo 2018 m. peržiūrėtą dokumentą, ir įsipareigoja kritiškai įvertinti, kodėl jo įgyvendinimas vėluoja įvairiose valstybėse narėse;

9. apgailestauja dėl to, kad Taryba laiku iki 2024 m. rinkimų nepriėmė naujų siūlomų taisyklių dėl judžių piliečių teisės balsuoti ir kandidatuoti Parlamento rinkimuose; atkreipia dėmesį į tai, kad judiems piliečiams visapusiškai naudotis Sutartimis suteiktomis rinkimų teisėmis Parlamento rinkimuose vis dar trukdo nepagrįstos kliūtys demokratiniam dalyvavimui, įskaitant nepakankamą informuotumą apie taikomas sąlygas ir taisykles; pripažįsta, kad svarstomu Tarybos direktyvos projektu būtų pašalintos kai kurios iš šių kliūčių; vis dėlto, apgailestauja, kad Taryba, oficialiai laikydamasi SESV 22 straipsnio 2 dalies, niekaip neatsižvelgė į Parlamento nuomonės esmę; visų pirma, dar kartą siūlo sudaryti sąlygas registruotis rinkėjų sąraše, kai tik rinkėjai užregistruoja savo gyvenamąją vietą, ir sugriežtinti vietos valdžios institucijoms taikomus kalbos ir informacijos reikalavimus, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas rinkėjų grupėms, kurioms nepakankamai atstovaujama, pasinaudoti rinkimų teise ir tobulinti valstybių narių vykdomas informuotumo didinimo kampanijas, aktyviai įtraukiant pilietinę visuomenę; ragina valstybes nares užtikrinti, kad užsienyje gyvenantys jų piliečiai galėtų dalyvauti Europos Parlamento rinkimuose, be kita ko, stiprinant konsulines paslaugas ir sudarant sąlygas balsuoti paštu; pabrėžia, jog visos valstybėms narėms svarbu užtikrinti, kad pagyvenę žmonės ir asmenys su negalia galėtų netrukdomai patekti į rinkimų apylinkes;

10. tvirtai remia politinių partijų pastangas toliau plėtoti pagrindinės Europos politinės frakcijos kandidato (vok. *Spitzenkandidat*) koncepcijos įgyvendinimą siekiant susieti rinkimus, Parlamento sudėtį ir Europos Komisijos pirmininko skyrimą, kad ES vykdomosios valdžios skyrimas piliečiams būtų skaidresnis; pabrėžia, kad šiuo procesu piliečiams suteikta galimybė daryti faktinę įtaką skiriant Komisijos pirmininką, – taip žengtas svarbus žingsnis į priekį ir piliečiams suteiktas tiesioginis vaidmuo; giria Europos politines partijas už tai, kad jos dar gerokai iki rinkimų iškėlė savo kandidatus; pažymi, kad šį kartą šis procesas buvo palyginti sėkmingas, nes Komisijos pirmininkė, nors ir nėra renkama tiesioginio balsavimo metu, buvo pagrindinė daugiausia balsų gavusios frakcijos kandidatė; atkreipia dėmesį į tai, kad Komisijos pirmininko rinkimai per Europos Parlamento rinkimus padidina jų atskaitomybę ir demokratinį legitimumą; vis dėlto, tebėra įsitikinęs, kad dar trūksta keleto pagrindinių sėkmės veiksnių, pvz., nuolatinio Europos demokratinės erdvės plėtojimo ir stiprinimo, o tai trukdo visapusiškai išnaudoti šio neoficialaus ir nereguliuojamo politinio proceso potencialą;

11. atkreipia dėmesį į svarbų Europos politinių partijų ir fondų vaidmenį

prisidedant prie diskusijų Europos viešosios politikos klausimais ir formuojant europinį politinį sąmoningumą; mano, kad šios partijos gali būti labai reikalinga atsvara dezinformacijos ir klaidingos informacijos plitimui rengiantis rinkimams; džiaugiasi, kad pasiektas susitarimas dėl naujos redakcijos Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo, šiuo dokumentu pašalintos spragos, kurių buvo likę, jis suteiks teisinio aiškumo padės išlaisvinti Europos politines partijas nuo suvaržymų ir suteiks joms galių prisiimti Sutartimis joms suteiktą vaidmenį, be kita ko, didinant jų matomumą valstybėse narėse rinkimų kampanijos metu ir skelbti informaciją apie pagrindinius kandidatus;

12. ragina valstybes nares uždrausti teikti užsienio dovanas, įskaitant nepiniginius ir piniginius mokėjimus ar kitą naudą, ir apriboti galimybes politinėms partijoms ir kandidatams priimti dovanas; mano, kad politiniams veikėjams, kuriems užsienio subjektas pasiūlė ir (arba) kurie priėmė finansinį arba nepiniginį įnašą, turi būti nustatyta pareiga apie tai pranešti kompetentingoms institucijoms, o, siekiant sudaryti sąlygas atlikti ES masto stebėseną, ši informacija savo ruožtu turi būti paskelbta ES lygmeniu;

13. pabrėžia, kad reikia stiprinti Europos politinių fondų vaidmenį ir matomumą Europos demokratinėje erdvėje; primena, kad šie fondai atlieka svarbų vaidmenį plėtojant politines diskusijas, politinius tyrimus ir pilietinį švietimą tarpvalstybiniu mastu ir taip prisideda prie tikros Europos viešosios nuomonės formavimo; ragina suteikti tinkamų priemonių ir išteklių, kad jais būtų galima remti Europos politines partijas, siekiančias įtraukti piliečius, propaguoti Europos vertybes ir svariai dalyvauti būsimose rinkimų kampanijose; primena, kad būsimoje Komisijos ataskaitoje dėl Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo (nauja redakcija dar rengiama) taikymo ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas Europos politinių fondų finansavimą reglamentuojančioms taisyklėms ir prireikus turėtų būti pasiūlyti šio reglamento pakeitimai;

14. pabrėžia, kad reikia toliau vykdyti institucinę veiklą, kuria būti stiprinama Europos rinkėjų įtaka ES valdymui; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į dar nebaigtą Sutarties keitimo procedūrą, kuri buvo pradėta po Konferencijos dėl Europos ateities; atkreipia dėmesį į savo pasiūlymą pakeisti Tarybos ir Parlamento vaidmenis skiriant ir tvirtinant Komisijos pirmininką, kad būtų tiksliau atspindėti Europos Parlamento rinkimų rezultatai; taip pat atkreipia dėmesį į savo pasiūlymą suteikti Parlamentui teisėkūros iniciatyvos teisę, kurios įgyvendinimas piliečių balsus už Parlamento atstovus tiesiogiai susietų su politikos rezultatais ES lygmeniu; taip pat atkreipia dėmesį į savo pasiūlymą modernizuoti Parlamento tyrimo teisę, kad būtų sustiprinta demokratinė ES vykdomosios valdžios kontrolė; ragina Europos Vadovų Tarybą laikytis Sutarčių ir nepagrįstai

nedelsiant surengti balsavimą dėl konvento sušaukimo šiems pasiūlymams aptarti;

Institucinis atsparumas

15. pabrėžia, kad svarbu stiprinti saitus tarp vietos, regioninių, nacionalinių ir Europos klausimų; todėl palankiai vertina aktyvų ir pozityvų vietos ir regionų lygmenų vadovų dalyvavimą sprendžiant su Europa susijusius klausimus ir rengiant atitinkamas diskusijas, ypač priešrinkiminiu laikotarpiu, be kita ko, per Regionų komiteto darbą, jo tinklus ir kampanijas;

16. primena, kad kova su antidemokratine retorika duoda geriausių rezultatų, kai ji vykdoma arčiausiai piliečių, be kita ko, aktyviai dalyvaujant vietos ir regionų lygmenų vadovams; šiuo požiūriu, ypač regionuose, kuriuose vyrauja ekonominis sąstingis ir kuriuose ilgalaikiai skirtumai didina paramą euroskeptiškoms partijoms, pabrėžia teigiamą ES sanglaudos politikos, kuria turi būti teikiama pirmenybė svarbiausiems regionų poreikiams ir užtikrinta, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje, vaidmenį;

17. reiškia didelį susirūpinimą dėl didėjančio vidaus ir išorės grėsmių, kurios griauna Europos demokratijos struktūrą, skaičiaus; smerkia tai, kad kai kurie kandidatai, įskaitant kai kurių valstybių narių valdančiųjų partijų kandidatus, atvirai agitavo už melagingus ir užsienio remiamus naratyvus apie ES, kartu kurstydami prieš ES nukreiptas nuotaikas;

18. pakartoja, kad jau seniai yra giliai susirūpinęs dėl nuolatinės piktavališko kišimosi į Europos demokratinius procesus, įskaitant dezinformaciją, tendencijos; reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad kai kurių valstybių narių vyriausybės aktyviai prisideda prie dezinformacijos sklaidos; ypač smerkia Rusijos ir kitų ne ES šalių valstybinių ir nevalstybinių subjektų finansuojamas internetines dezinformacijos kampanijas, kuriomis siekiama skaldyti Europos rinkėjus ir sėti tarp jų nepasitikėjimą; pažymi, kad užsienio šalių kišimasis vyksta prieš rinkimus ir priešrinkiminiu laikotarpiu būna didžiausias; smerkia tai, kad keli Europos Parlamento nariai, siekdami propaguoti Kremliaus remiamus naratyvus apie agresijos karą Ukrainoje, savo valia bendradarbiavo su žiniasklaidos platforma „Voice of Europe“, kurios atžvilgiu atliekamas tyrimas dėl nusikalstamų veikų;

19. dar kartą ragina Komisiją ir valstybes nares labiau stengtis kovoti su užsienio kišimusi ir dezinformacija: taikyti daugiasluoksnę, koordinuotą ir tarpsektorinę strategiją, kuriai būtų skiriama pakankamai finansinių išteklių, kad ES ir jos valstybės narėms būtų suteiktos tinkamos prognozavimo ir atsparumo politikos bei atgrasymo priemonės; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją, Europos išorės veiksmų tarnybą ir valstybes nares toliau stiprinti Sąjungos

strateginį atsaką į dezinformaciją ir užsienio vykdomą manipuliavimą informacija bei kišimąsi, taip pat atkreipia dėmesį į gausias ES politikos pastangas, kurių buvo imtasi ankstesniaisiais metais, įskaitant SPA, sustiprintą Kovos su dezinformacija praktikos kodeksą ir iniciatyvas pagal Demokratijos veiksmų planą; susirūpinęs pripažįsta, kad interneto platformos daro neproporcingą įtaką viešajam diskursui; susirūpinęs atkreipia dėmesį į pranešimus apie politiškai motyvuotus tam tikrų platformų sprendimus, kurie gali kelti grėsmę saviraiškos laisvei ir demokratiniam pliuralizmui;

20. pabrėžia, kad harmoninga ir laisva žiniasklaidos aplinka valstybėse narėse, ypač rinkimų ciklų metu, yra svarbi, nes ji yra pagrindinis Europos demokratijos ramstis; pripažįsta, kad, nors ES yra pasaulinė žiniasklaidos laisvės srities lyderė, o 2024 m. buvo priimtas Europos žiniasklaidos laisvės aktas bei įsigaliojo Kovos su strateginiais ieškiniais dėl visuomenės dalyvavimo direktyva[1], dėl didėjančio vidaus ir išorės spaudimo ES žiniasklaidos aplinkai reikia toliau stiprinti žiniasklaidos laisvę ES, be kita ko, rengiantis Europos Parlamento rinkimams; primena, kad kai kuriose valstybėse narėse 2024 m. padaugėjo išpuolių prieš žurnalistus;

21. kuo griežčiausiai smerkia visų formų politinį smurtą; reiškia didelį susirūpinimą dėl įvairių incidentų, įvykusių rengiantis 2024 m. rinkimams; ragina Komisiją ir valstybes nares teikti pirmenybę politinio smurto prevencijai – stiprinti įstatymus, sistemas ir politiką, kuriais politikai, politiniai kandidatai, aktyvistai, žurnalistai ir piliečiai apsaugomi nuo smurto ir priekabiavimo rinkimų laikotarpiu; pabrėžia, kad svarbu laikytis visapusiško požiūrio, kuris apimtų prevenciją, apsaugą ir švietimą, siekiant sumažinti politinio smurto atvejų skaičių, visų pirma skatinant gilinti suvokimą apie politinio smurto keliamus pavojus ir puoselėjant tolerancijos kultūrą bei pagarbą skirtingoms politinėms pažiūroms; pabrėžia, kad rinkimų klastojimas prasideda ne rinkimų dieną, o nuo teisinės valstybės, demokratinių principų, spaudos laisvės, žodžio laisvės paminimo ir užsienio dezinformacijos bei propagandos skleidimo; susirūpinęs pažymi, kad šios sisteminės problemos gali padaryti neigiamą poveikį visose valstybėse narėse rengiamų rinkimų laisvumo ir sąžiningumo mastui;

22. yra labai susirūpinęs dėl antisisteminių ir atvirai prieš ES nukreiptų partijų iškilimo ir sėkmės 2024 m. rinkimuose; atkreipia dėmesį į tai, kad šis pokytis lemia politinio diskurso radikalizaciją ir gilesnį susiskaldymą Parlamente, be to, suteikia platesnę terpę užsienio

---

[1] 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1069 dėl asmenų, užsiimančių visuomenės dalyvavimo veikla, apsaugos nuo akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių ar piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų (Strateginiai ieškiniai dėl visuomenės dalyvavimo) (OL L, 2024/1069, 2024 4 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

dezinformacijos ir propagandos sklaidai; smerkia bet kokios formos politinę retoriką, kuria skatinama neapykantą kurstanti kalba, diskriminacija, ksenofobija ar smurtas, ir primygtinai ragina visus politinius veikėjus dalyvauti konstruktyviame, faktais grindžiamame dialoge, kuriame būtų gerbiamos demokratinės vertybės, žmogaus teisės ir teisinė valstybė; įsipareigoja toliau reformuoti ir gerinti Sąjungos veikimą, kad būtų geriau atliepiami piliečių lūkesčiai; ragina visus atitinkamus veikėjus, įgyvendinant savo politiką, rodyti daugiau iniciatyvos teikiant informaciją apie teigiamą ES indėlį į visų Europos piliečių kasdienį gyvenimą ir saugumą;

23. įsipareigoja per savo Specialųjį komitetą Europos demokratijos skydo klausimais, kurio įgaliojimai, gauti per plenarinį posėdį, apima kišimosi į demokratinius procesus ir politiką klausimus, įvertinti šias sistemas ir įgyvendinimo priemones, taip siekiant išsaugoti rinkimų teisingumą ir sąžiningumą, taip pat politiką, kuria prisidedama prie ES demokratinių procesų; pabrėžia, kad tokiu būdu šis komitetas yra pagrindinis įrankis, kuriuo galima naudotis siekiant užkirsti kelią piktavališkam kišimuisi: jis gali rasti galimas landas, spragas ir dubliavimąsi, kuriais būtų galima pasinaudoti; kartu ragina Komisiją visapusiškai ir nepagrįstai nedelsiant užtikrinti šių reguliavimo sistemų įgyvendinimą, ypač platformų, kurios ir toliau atvirai nepaiso ES reguliavimo institucijų, atveju;

24. pripažįsta kibernetinio saugumo ir kibernetinės infrastruktūros svarbą apsaugant Europos Parlamento rinkimų sąžiningumą; įspėja dėl galimos dirbtiniu intelektu grindžiamų įtakos operacijų rizikos;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad nacionalinių rinkimų rezultatai taip pat daro netiesioginę įtaką ES institucijų sudėčiai, pvz., nominuojant paskirtuosius Komisijos narius arba Tarybos posėdžiuose dalyvaujant nacionalinei politinei daugumai; šiomis aplinkybėmis pažymi, kad visuotiniai rinkimai pasižymi demokratinio pobūdžio svarba kiekvienoje valstybėje narėje;

26. daro išvadą, kad Europos demokratija gali klestėti tik tol, kol bus stiprinami ir ginami Europos demokratiniai ir rinkimų procesai; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, jog svarbu skatinti užtikrinti laisvus ir sąžiningus rinkimus, kartu apsaugant jų sąžiningumą nuo vidaus ir išorės grėsmių ES demokratijai; susirūpinęs pažymi, kad vis dar nepavyksta suvaldyti dezinformacijos plitimo ir kai kurių socialinės žiniasklaidos platformų įtakos; pabrėžia, jog itin svarbu užtikrinti visos šiuo metu galiojančios teisinės sistemos vykdymą, kad būtų apsaugotas viso rinkimų proceso sąžiningumas;

°

° °

27. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.